

Begeleiding en toelating van de ontwerpen voor
de herbestemming van kerken door Brussel
Stedelijke Ontwikkeling

François TIMMERMANS

gemachtigde ambtenaar - directie Stedenbouw

Manja VANHAELEN

Eerste ingenieur ff, directie Monumenten en Landschappen

Brussel Stedelijke Ontwikkeling

Colloquium over de plaatsen van verering en de herbestemming van kerken

---

Het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) kwalificeert de erkende plaatsen van verering als “voorzieningen van collectief belang of van openbare dienst”.

De herbestemming van een plaats van verering in een ander type activiteit (bijv. huisvesting, handel, hotel enz.) vereist een stedenbouwkundige vergunning. Hetzelfde geldt in geval van de verandering van de eredienstvoorziening naar een voorziening van een andere aard (bijv. sociale, culturele, schoolvoorziening enz.). Het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) stelt stedenbouwkundige vergunningen eveneens verplicht voor de transformatie van een bestaand bouwwerk of de restauratie van een beschermd goed (ingeschreven op de lijst van beschermd onroerend erfgoed of op de bewaarlijst).

Bepaalde handelingen en werken van “miniem belang” zijn echter vrijgesteld van een stedenbouwkundige vergunning.

Voor de toekenning van een stedenbouwkundige vergunning is vereist dat de nieuwe activiteit overeenstemt met de bestemmingen die in het GBP bepaald zijn voor het gebied waarin het goed zich bevindt (bijv. gebied voor voorzieningen, woongebied, gemengd gebied enz.). In geval van een beschermd gebouw kan er worden afgeweken van de bestemming indien aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt, zoals de valorisatie van de erfgoedkundige waarde van het gebouw.

Bij het uitreiken van stedenbouwkundige vergunningen wordt rekening gehouden met talrijke aspecten, zoals de inachtneming van de bestemmingen en andere criteria van het GBP, de verenigbaarheid met het omringende stedelijke kader, het ontbreken van een negatieve invloed op de omgeving, de bewaring van het erfgoed, de bewoonbaarheid van het project enz.

Kerken die een vrijwaringsmaatregel genieten en de effecten van die wettelijke bescherming

---

Een deel van de Brusselse kerken zijn ingeschreven op bewaarlijst of zijn beschermd als monument, onroerend goed met een bijzonder historische, archeologische, artistieke, esthetisch, wetenschappelijke, sociale en of volkskundige waarde.

Een goed dat een vrijwaringsmaatregel geniet moet worden behouden en moet door zijn eigenaar worden onderhouden.

Zowel restauratiewerken als handelingen en werken die een wijziging van het uitzicht of van bestemming van het gebouw beogen, zijn onderworpen aan een stedenbouwkundige unieke vergunning, die de stedenbouwkundige en erfgoedkundige aspecten samen behandelt.

Bij herbestemming, herbruik of alternatief gebruik van het kerkgebouw moet er over worden gewaakt dat het nieuwe gebruik, niet in tegenspraak is met het behoud van de erfgoedwaarde, nieuwe toevoegingen en inrichtingen zijn niet onmogelijk, maar moeten verenigbaar zijn met de instandhouding van het onroerend erfgoed.

Onderhoud en restauratie van beschermde kerken kunnen een belangrijke financiële steun genieten van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. Toch blijkt het onderhoud van dit patrimonium vaak gebrekkig.